

Utbildningsdepartementet

Hägersten 20201022

FRILUFTSFRÄMJANDETS YTTRANDE ÖVER REMISS "STÄRKT KVALITET OCH LIKVÄRDIGHET I FRITIDSHEM OCH PEDAGOGISK OMSORG" SOU 2020:34 (DNR U2020/03811/S)

På fjället, vattnet, snön, isen eller i skogen – året runt och för alla – skapar Friluftsrämjandet roliga, trygga och lärorika äventyr. Med över 100 000 medlemmar, och verksamhet i 500 förskolor och skolor, är Friluftsrämjandets Sveriges största friluftorganisation.

Sammanfattning

Friluftsrämjandet ser positivt på utredningen. Samtidigt vill vi belysa vikten av tillgång till en varierad och naturlig utomhusmiljö, som en del av lärmiljön inom fritidshem och pedagogisk omsorg, samt vikten av utomhuspedagogisk utbildning för pedagogerna. Vi delar inte utredningens förslag om att pedagogisk omsorg inte längre kan finnas kvar som verksamhetsform.

Kommentarer

De senaste åren har flera studier gjorts på utomhuspedagogik, bl.a. "Klassrum med himlen som tak – en kunskapsöversikt om vad utomhusundervisning betyder för lärande i grundskolan" (Linköpings universitet, 2018) och "Home for Future Earth Lovers" (Stockholm Resilience Centre, Stockholms universitet, 2018). Enligt forskningen är några av utomhuspedagogikens fördelar att den leder till:

- bättre förutsättningar för en mer jämlik lärmiljö, där stereotypa föreställningar och normer bryts, exempelvis invanda könsmönster,
- bättre motorisk utveckling, eftersom naturen oregelbunden,
- ökad inlärningsförmåga, koncentrationsförmåga, arbetsminne och skolprestationer,
- ökad spontan fysisk aktivitet, vilket leder till bättre fysisk och psykisk hälsa och förebygger bl.a. övervikt och stress,
- ökad kunskap om miljön och engagemang för att värna miljön, vilket är en förutsättning för att lyckas med omställningen till ett hållbart samhälle,
- friskare barn och pedagoger.

Satsning på utomhuspedagogik ska ses som ett förebyggande arbete mot samhällsutmaningar och bidrar till att uppnå följande mål:

- Globala målen 3. Hälsa och välbefinnande, 4. God utbildning för alla, 5. Jämställdhet, 10. Minskad ojämlikhet, 11. Hållbara städer och samhällen, 13. Bekämpa klimatförändringarna, 15. Fredliga och inkluderande samhällen samt 17. Genomförande och globalt partnerskap
- Sveriges folkhälsopolitiska målområde 1. Det tidiga livets villkor, 2. Kunskaper, kompetenser och utbildning, 5. Boende och närmiljö samt 6. Levnadsvanor
- Sveriges friluftsmål Tillgänglig natur för alla, Starkt engagemang och samverkan för friluftslivet, Allemansrätten, Ett rikt friluftsliv i skolan och Friluftsliv för god folkhälsa
- Sveriges miljö kvalitetsmål Begränsad klimatpåverkan, Levande skogar

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER:

- Tilldela resurser till att bevara, förbättra och utöka tätortsnära natur, parker, grönområden och naturreservat, genom att tillgängliggöra med vindskydd, eldstäder, skyltar, kollektivtrafikförbindelser som möjliggör det enkla friluftslivet nära skolan,
- Tilldela ökade resurser för fritidshemmens personal och pedagogisk omsorg för praktisk fortbildning i tillämpad utomhuspedagogik och friluftsliv, i syfte att ge ökade förutsättningar för att förbättra lärmiljön, stärka eleverns möjligheter att ta del av ett aktivt friluftsliv och förverkliga fritidshemmens uppdrag inom utomhuspedagogik och friluftsliv i läroplanen.
- Öka statens stöd till friluftslivsorganisationerna via Svenskt Friluftsliv, så att föreningslivets bidrag till kompetenshöjning för personal i fritidshem, förskola och skola kan utvecklas.
- Behåll Pedagogisk omsorg som ett utbildnings- och omsorgsval för vårdnadshavare. En verksamhet där barn i mindre grupper får möjlighet till utomhusvistelse i naturen en del av dagen är positivt för den fysiska och psykiska hälsan och ger natur- och miljökunskap. Mindre grupper passar barn som har svårt med många relationer.

Lars Lundström
Generalsekreterare

Lina Lagström
Handläggare